

**feiten
en
meningen
uit
de
media-
wereld**

**chris fransen
peter minten
en
wim van der biesen**

Op 10 juli 1992 verscheen HET LAATSTE NUMMER van HET VLAAMS WEEKBLAD. Bij gebrek aan financiële middelen was het voor het Brugse socialistische blad onmogelijk geworden om wekelijks te blijven verschijnen. Het afscheidnummer telde 4 pagina's, waarin vooral aandacht werd besteed aan de historie van het blad.

Het Vlaams Weekblad werd in 1932 opgericht door Achiel Van Acker. Zijn zoon Frank, de onlangs overleden burgemeester van Brugge, stond later aan het hoofd van het blad. Het magazine haalde zijn inkomsten uit verkoop en publiciteit en kreeg ook financiële steun van SP- en ABVV-leden. Voor de verspreiding had het blad, dat een oplage kende van ongeveer 38.000 exemplaren, een akkoord gesloten met de Socialistische Mutualiteiten.

SP-verantwoordelijken sluiten niet uit dat er binnen afzienbare tijd een nieuwe uitgave zal verschijnen.

*

Op 13 juli 1992 kreeg de Nederlandse RADIO NOORD-ZEE NATIONAAL een VERGUNNING om op de KABEL uit te zenden. Het was de eerste keer in de Nederlandse omroepgeschiedenis dat een dergelijke vergunning uitgereikt werd. De vergunning is goed voor 10 jaar, maar binnen een jaar moet de zender wel door 60 procent

van de huishoudens in alle provincies ontvangen kunnen worden. RNN startte onmiddellijk met uitzenden. De radio besteedt alleen aandacht aan Nederlandse muziek.

Enkele dagen nadien werd ook een VERGUNNING gegeven aan FILMNET NEDERLAND BV om te starten met COMMERCIELE TELEVISIE op de KABEL. Ook deze vergunning bestrijkt een periode van 10 jaar. FilmNet wil in Nederland een open-venster programma aanbieden, om het publiek te laten kennismaken met het aanbod van de zender. Vanaf oktober zendt FilmNet dagelijks 1 uur commerciële televisie uit.

*

In juli 1992 heeft de COMMERCIELE ZENDER RTL4 10 PROCENT van de AANDELEN van FILMNET VERWORVEN. Hoeveel er voor de aandelen betaald werd, is niet bekend. De 2 zenders zullen samenwerken op commercieel, technisch en programma-vlak. Hoe de samenwerking er concreet zal uitzien, moet de toekomst nog uitwijzen. De overige 90 procent van de aandelen van FilmNet zijn in handen van de Zwitserse houdstermaatschappij Richmond en het Zweedse concern Esselte.

*

De Raad voor Lokale Radio's heeft cultuurminister Weckx begin juli geadviseerd om de SCHORSINGSPROCEDURE in te zetten tegen de CONTACT-RADIOZENDERS, omdat het dossier CONTACT al voor de tweede maal in strijd met het decreet op de lokale radio's werd bevonden. CONTACT zou zich blijven bezondigen aan ketenvorming. Het decreet verbiedt elke vorm van samenwerking tussen de lokale radio's en stelt dat de uitgezonden reclame in hoofdzaak streekgebonden moet zijn. CONTACT zou beide regels aan zijn laars lappen.

Omwille van procedurefouten bij het behandelen van het dossier CONTACT was cultuurminister Weckx halverwege juli echter verplicht de CONTACT-radiozenders voorlopig vrijuit te laten gaan.

Freddy Neyts, de voorzitter van RADIO CONTACT, vindt het schandelijk dat CONTACT wordt aangepakt, terwijl (ook) andere radio's flagrant de decreetgeving blijven schenden.

Zo is er ook een reukje aan het samenwerkingsakkoord met het oog op het werven van nationale reclame, dat in september gesloten werd tussen de VLAAMSE AUDIOVISUELE REGIE (VAR), die instaat voor de reclame- en sponsorwerving van de BRTN, en een twintigtal niet-openbare radio's, verenigd in de BELGISCHE RADIO MAATSCHAPPIJ (BRM). De VAR zou

volgens het akkoord optreden als tussenpersoon tussen nationale adverteerders en BRM. Het decreet op de lokale radio's verbiedt weliswaar niet uitdrukkelijk het uitzenden van nationale reclame, maar het maxi-decreet laat duidelijk verstaan dat lokale radiostations, als radiostations die zich tot een deel van de Vlaamse Gemeenschap richten, een machtiging van de Vlaamse Executieve nodig hebben om andere dan streekgebonden reclame te mogen uitzenden. Het wordt afwachten hoe VAR en BRM deze decretale klip willen omzeilen.

*

Cultuurminister Weckx VERLENGDE op 30 juli 1992 de erkenning van de REGIONALE TELEVISIEVERENIGINGEN AVS (Eeklo), ATV (Antwerpen), RTVL (Leuven) en RTVO (Kortrijk) met 9 jaar. Deze vier regionale televisieorganisaties werden in 1988 voor het eerst erkend. De nieuwe erkenning werd verleend op voorwaarde dat de genoemde televisieverenigingen zich nauwgezet houden aan de Vlaamse decreetgeving. Vanaf 1 augustus 1992 mogen de regionale omroepen inkomsten halen uit RECLAME en SPONSORING. Volgens de geldende decreetgeving moet die reclame en sponsoring echter uitsluitend gericht zijn op het toegewezen zendgebied.

*

Op 8 augustus 1992 OVERLEED VTM-voorzitter JAN MERCKX (68). Hij stond aan de wieg van de Vlaamse commerciële televisiezender en leidde de Raad van Bestuur. Ook was hij gedelegeerd bestuurder van de uitgeverij Perexma, die TV-Expres, TV-blad en Zie Magazine uitgeeft.

Merckx begon zijn journalistieke loopbaan bij De Nieuwe Gids en Spectator. Later schreef hij onder meer ook nog voor Het Handelsblad, en in de jaren '50 en '60 speelde hij een belangrijke rol bij de expansie van de Standaardgroep.

In afwachting van een nieuwe voorzitter voor de commerciële omroep werd Romain Van Tongerlo tot waarnemend voorzitter benoemd.

*

In het kader van de operatie 'NIEUWE HUISSTIJL' kregen alle radio- en televisienetten van de BRTN sinds 1990 een grondige facelift. In september werd deze herprofilingsoperatie afgesloten met een (beperkte) gedaanteverwisseling van de BRTN - RADIO - WERELDOMROEP. De herprofilering gaat gepaard met een nieuwe naam, een nieuw logo en de mogelijkheid voor RADIO VLAANDEREN INTERNATIONAAL, zoals de zender voortaan zal heten, om haar kortegolf zenders opnieuw

op maximaal vermogen te laten werken. Programmatorisch blijft alles echter in ruime mate bij het oude.

De in de voorbije jaren geuite vrees dat de BRTN-top uit besparingsoverwegingen de internationale uitzendingen van de BRTN zou stopzetten, bleek dus niet gegrond. Nochtans blijft de TOEKOMST van Radio Vlaanderen Internationaal om technisch-financiële redenen onzeker. Omdat de kortegolf-techniek steeds meer achterhaald is, zal de BRTN op middellange termijn moeten overschakelen op satelliettechniek. De vraag is of zij daarvoor in de toekomst de nodige financiële middelen wil vrijmaken.

*

RADIO DONNA heeft tussen maart en september 1992 90 MILJOEN BEF RECLAME-INKOMSTEN gehad. Het streefcijfer voor dit jaar was 100 miljoen. De radiozender is succesvol gestart. Het nagestreefde marktaandeel van 5 procent wordt over het algemeen overschreden met ongeveer 3 procent. Uit een onderzoek van de BRTN, dat uitgevoerd werd met medewerking van de VAR, blijkt dat de muziek Donna's grootste troef is.

Ondanks het overschrijden van het vooropgestelde marktaandeel, vond Marc Deschuyter, een van de vier oprichters, dat een PROFIELAANPASSING van

de zender noodzakelijk was. Donna zou volgens hem een marktaandeel van 15 procent kunnen bereiken. Donna moet dan ook bijsturen, aldus Deschuyter, en meer een echte hitradio worden met meer aandacht voor eigen artiesten. Uit protest tegen de nieuwe lijn van Donna stapte Marc Lefever, die ook aan de wieg van de radiozender stond, terug over naar Studio Brussel.

*

Het ENGELSTALIGE BRUSSELSE WEEKBLAD THE BULLETIN vierde in september zijn dertigjarige bestaan. Het blad werd in 1962 opgericht door Monique Acroyd en groeide sindsdien geleidelijk uit tot het belangrijkste Brusselse informatieblad. Het tijdschrift heeft 30 redacteuren en telt naar eigen zeggen 52.000 lezers.

*

Sinds 28 september 1992 hebben de Fransen er een tv-zender bij. Het gaat om de FRANS-DUIJTS CULTURELE ZENDER ARTE, een initiatief van de Duitse openbare omroepen ARD en ZDF en de Franse programmeleverancier La Sept. De zender besteedt vooral aandacht aan documentaires, 'betere' films, literatuur, podiumkunsten en beeldende kunsten. Arte startte al in mei, maar was

tot eind september in Frankrijk enkel te ontvangen door de weinige kabelabonnees en de bezitters van een schotelantenne. Nu kunnen zo'n 56 miljoen Fransen de cultuurzender bekijken. Die zendt sinds eind september immers uit op de frequentie van de ter ziele gegane commerciële omroep La Cinq. Het budget van de zender bedraagt voor 1992 ongeveer 7 miljard BEF, waarvan Parijs en Bonn ieder de helft betalen. De Franse zenders France 2 en France 3 vrezen dat ze door de komst van Arte in de toekomst lagere toelagen zullen krijgen. Volgens sommige critici is de vraag echter ook of deze zenders hun cultuuraanbod zullen behouden.

De onderhandelingen om Arte ook te laten uitzenden in Frans-talig België zitten in een vergevorderd stadium. Télé 21, het tweede net van de RTBF-televisie, gaat in de toekomst immers samenwerken met Eurosport, France 3 en Arte.

*

In juli beëindigden de BELGISCHE VERENIGING VAN DAGBLADUITGEVERS (BVDU) en DE POST een periode van onderlinge wrijvingen en sloten een overeenkomst over de bestelling van de kranten. DE POST verbindt er zich toe de kranten vanaf 1 januari 1993 voor 7.30 u te bezorgen bij minstens 40 % van de abonnees, en mag in

ruil zijn tarieven gedurende de komende vier jaren fors verhogen. Met het verdwijnen van de laattijdige postbedeling hoeven de uitgevers om die reden geen verlies van abonnees meer te vrezen. De vroege postbedeling kan door de POST gefinancierd worden met de inkomsten van de toegestane tariefverhoging.

*

DE VERKOOP VAN VLAAMSE KRANTEN daalde tijdens de eerste helft van dit jaar lichtjes met een half procent t.o.v. dezelfde periode van vorig jaar. De prestaties van de verschillende krantentitels liggen echter ver uiteen. Zo wist HET LAATSTE NIEUWS zijn verkoopcijfers t.o.v. vorig jaar met 3,2 % te verhogen, maar verkocht DE MORGEN 11,2 % minder kranten. Laatstgenoemde krant verkocht gemiddeld nog 25.000 exemplaren per dag.

*

Diezelfde krant DE MORGEN beleeft weer turbulente tijden. Op 30 september kondigden hoofdredacteur Piet Piryns en adjunct-hoofdredacteur Roger Kesteloot aan dat ze op 1 december 1992 DE KRANT ZULLEN VERLATEN als voor die tijd de directie van de Persgroep, hun uitgever, niet formeel belooft dat De Morgen voortaan weer iedere dag NA 22 UUR kan worden gedrukt.

De progressieve krant De Morgen zag 14 jaar geleden het levenslicht op de puinen van De Volksgazet, en kende sindsdien voortdurend financiële en verkoopproblemen. In 1988 werd de toen zieltogende krant overgenomen door de 'liberale' PERSGROEP (uitgever van o.a. Het Laatste Nieuws). Net nu De Morgen onder meer door een afslanking van haar redactie, en ondanks gedaalde verkoopcijfers, eindelijk uit de rode cijfers geklommen is, werpt uitgever De Persgroep De Morgen allerlei technische obstakels voor de voeten. In het begin van dit jaar moest de redactie van De Morgen haar kopij elke dag al een poos vroeger inleveren, omdat de uitgever nieuwe persen installeerde. Men had de redactie echter verzekerd dat de maatregel tijdelijk was. De maatregel bleef echter sindsdien op vrijdag bestaan. Halverwege september liet De Persgroep-baas Christian Van Thillo de redactie weten dat De Morgen vanaf 28 september moest wijken voor het drukken van extra bijlagen voor Het Laatste Nieuws. De Morgen zou vanaf die datum haar redactionele copij om 20.15 u drukklaar moeten afleveren (in de praktijk betekent dit dat de redactie om 19.30 u zou moeten afsluiten). Hoofddirecteur Piet Piryns en de redactie van De Morgen lieten de uitgever weten dat het in die omstandigheden niet meer mogelijk is de

kwaliteitskrant op de markt te brengen die De Morgen wil zijn. Op maandag 28 september bracht De Morgen een protestkrant uit, waarin ze over haar hele voorpagina afdruckte 'Wil de wereld alstublieft stoppen met draaien na half acht?'. Op 30 september maakten Piet Piryns en Roger Kesteloot hun voorwaardelijk ontslag bekend, na een redactiebijeenkomst waarop 2/3 van de redactie aangaf dat ze zich niet kon verzoenen met de vervroegde sluitingsuren. Beslist werd de krant tot 1 december alleszins verder te zetten.

Uitgever Van Thillo ontkende eerst dat hij de krant wil 'executeren door wurging', zoals de redactie stelde, maar liet daarna toch weten dat De Morgen een nieuwe drukker en een nieuwe uitgever 'mag' zoeken. Op 3 oktober bood uitgever-drukker HET VOLK (eigendom van de christelijke arbeidersvleugel) als een deus ex machina aan om De Morgen vanaf 1 januari 1993 te drukken, en dat na 22 uur. Wordt vervolgd.

*

Het aanbod van de NV HET VOLK mag niet verdoezelen dat er zich bij die uitgever ook problemen voordoen. De Raad van Bestuur van de NV HET VOLK besliste op 30 september in een extra bijeenkomst een ingrijpend herstructureringsplan

door te voeren. Voortaan zal de NV HET VOLK het accent leggen op het uitgeven van haar gelijknamige krant en op het uitbouwen van haar handelsdrukkerij. Er zal niet meer geïnvesteerd worden in de distributie- of boekensector. Het herstructureeringsplan houdt een schrapping in van 131 van de 600 jobs.

Om de daling van de verkoopcijfers van haar KRANT tot staan te brengen opteert de Raad van Bestuur voor een belangrijke profielwijziging, en wil ze voortaan een lezersgerichte krant op de markt brengen. De redactie van HET VOLK wordt daarbij ingekrompen met 11 journalisten en 6 redactiebedienden.

Het redactiecomité van de krant is van oordeel dat de aangekondigde ontslagen 'de leefbaarheid van de krant ernstig in het gedrang brengen'.

*

De bemoeizucht van de directie met de redactionele lijn van de krant, leidde ook tot problemen bij de Franstalige zondagskrant DIMANCHE MATIN. Op 3 augustus 1992 boden hoofdredacteur Jean Paul Marthoz en adjuncthoofdredacteur Maroun Labaki van DIMANCHE MATIN hun ONTSLAG aan, omdat ze van de directie van de krant geen formele garanties kregen over het behoud van de REDACTIO-NELE ONAFHANKELIJKHEID

van hun blad. Geruchten gingen dat de directie van het op 20 oktober 1991 opgestarte Dimanche Matin met haar krant de populaire sensatietoer wilde opgaan. Op 11 augustus volgden 5 van de 7 vaste redactieleden van de krant het voorbeeld van de hoofdredactie. De beroepsjournalisten worden in hun protest gesteund door de Algemene Vereniging van Beroepsjournalisten van België (AVBB), die het belang van een onafhankelijke redactie beklemtoont.

De uitgever liet op 24 augustus in een kort laconiek bericht in de krant weten 'dat in de komende dagen een ploeg op de been wordt gebracht die een Dimanche Matin zal brengen die meer en meer bij de lezers zal geliefd zijn'.

*

Eind september HIELD de BELGISCHE DAGBLADUNIE (BDU), een gezamenlijke reclameregie van een aantal persgroepen, OP te BESTAAN. Een nieuwe regie, FULL PAGE, werd reeds OPGERICHT op de puinen van de BDU. Ook FULL PAGE stelt zich tot doel een gesprekspartner te zijn tussen haar leden en nationale adverteerders.

*

Minister van Volksgezondheid Laurette ONKELINX (PS) heeft

een ONTWERP van KONINKLIJK BESLUIT klaar dat ALLE RECLAME voor TABAKSPRODUKTEN vanaf 1 januari 1995 VERBIEDT. Op haar voorstel kwamen van verschillende kanten negatieve reacties.

De Federatie van Tabaksverwerkende Industrieën (Fedetab) betwist het verband tussen reclame en roken, en vindt het hypocriet dat er geen reclame gemaakt mag worden voor legale produkten. Ook is Fedetab er niet geraadpleegd is bij het totstand-komen van het ontwerp.

Het Verbond van Belgische Ondernemingen van zijn kant vindt dat België niet vooruit mag lopen op beslissingen die op Europees vlak genomen zouden worden. Bovendien vreest het VBO dat de concurrentieverhoudingen tussen binnen- en buitenlandse tabaksprodukten verstoord zullen worden. Het VBO wijst ook op de negatieve gevolgen voor de reclamewereld, de pers en de grafische industrie.

In de mediawereld zelf wordt er ook ongerust gereageerd. De verliezen voor de media kunnen geraamd worden op meer dan een miljard BEF. De Belgische Vereniging van Dagbladuitgevers vreest alvast dat de onafhankelijkheid van de dagbladpers ernstig in het gedrang zal komen door het verlies aan reclame-inkomsten.

★

Het NEDERLANDSE UITGEVERSBEDRIJF ELSEVIER en de BRITSE GROEP REED INTERNATIONAL gaan SAMENWERKEN. Elsevier geeft, naast een aantal Nederlandse kranten (het NRC-Handelsblad en het Algemeen Dagblad) ook een 1000-tal internationaal gerichte (wetenschappelijke) tijdschriften uit. Reed is een uitgevergroep die vooral sterk staat in Groot-Brittannië, de Verenigde Staten en het Verre Oosten.

De fusie, die officieel plaats zal hebben op het einde van dit jaar, gebeurt op voet van gelijkheid. Elsevier en Reed blijven 2 afzonderlijke rechtspersonen met gemeenschappelijke werkmatschappijen, waarvan de belangrijkste de nog op te richten Reed Elsevier zal zijn. De raad van bestuur van de nieuwe maatschappij zal voorgezeten worden door Pierre Vinken (Elsevier). Peter Davis (Reed) wordt vice-voorzitter.

De nieuwe combinatie vormt het achtste grootste mediaconcern ter wereld en zal een verwachte omzet hebben van ongeveer 145 miljard BEF.